

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 20 september 2016
(OR. en)

**Interinstitutioneel dossier:
2016/0289 (NLE)**

12384/16
ADD 1

LIMITE

MAMA 179
MED 38
CFSP/PESC 720
RHJ 21

VOORSTEL

van: de heer Jordi AYET PUIGARNAU, directeur,
namens de secretaris-generaal van de Europese Commissie

ingekomen: 19 september 2016

aan: de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN,
secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

Nr. Comdoc.: JOIN(2016) 41 final ANNEX 1

Betreft: BIJLAGE bij het gezamenlijk voorstel voor een BESLUIT VAN DE RAAD
betreffende het door de Unie in te nemen standpunt in de Associatieraad
die is ingesteld bij de Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een
associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen
en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië
anderzijds, inzake de goedkeuring van de partnerschapsprioriteiten EU-
Jordanië en het pact daarbij

Hierbij gaat voor de delegaties document JOIN(2016) 41 final ANNEX 1.

Bijlage: JOIN(2016) 41 final ANNEX 1

EUROPESE
COMMISSIE

HOGE VERTEGENWOORDIGER
VAN DE UNIE VOOR
BUITENLANDSE ZAKEN
EN VEILIGHEIDSBELEID

Brussel, 19.9.2016
JOIN(2016) 41 final

ANNEX 1

BIJLAGE

bij het

Gezamenlijk voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende het door de Unie in te nemen standpunt in de Associatieraad die is ingesteld bij de Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië anderzijds, inzake de goedkeuring van de partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië en het pact daarbij

**BESLUIT Nr. 1/2016 VAN DE 12de ASSOCIATIERAAD EU-Jordanië van |DAG
MAAND JAAR|**

Inzake de overeengekomen partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië

DE ASSOCIATIERAAD EU-JORDANIË,

Gelet op de Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Europees-mediterrane overeenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds, is op 24 november 1997 ondertekend en op 1 mei 2002 in werking getreden.
- (2) Artikel 91 van de Europees-mediterrane overeenkomst geeft de Associatieraad de bevoegdheid passende besluiten vast te stellen om de doelstellingen van de overeenkomst te verwezenlijken.
- (3) Overeenkomstig artikel 101 van de Europees-mediterrane overeenkomst treffen de partijen alle algemene en bijzondere maatregelen die vereist zijn om aan hun verplichtingen krachtens de overeenkomst te voldoen en zien zij erop toe dat de in de overeenkomst vastgelegde doelstellingen worden bereikt.
- (4) Bij de herziening van het Europees nabuurschapsbeleid is voorgesteld de samenwerking met partners naar een volgend niveau te brengen, waardoor beide kanten meer betrokkenheid voelen.
- (5) De EU en Jordanië hebben besloten hun partnerschap te consolideren door een aantal gezamenlijke prioriteiten voor de periode 2016-2018 vast te stellen, om de veerkracht en stabiliteit van Jordanië te ondersteunen en te bevorderen en tegelijkertijd de gevolgen van het aanhoudende conflict in Syrië aan te pakken.
- (6) De partijen bij de Europees-mediterrane overeenkomst hebben overeenstemming bereikt over de tekst van de partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië en het pact daarbij, die de uitvoering van de Europees-mediterrane overeenkomst zullen bevorderen en de nadruk leggen op samenwerking inzake gedeelde belangen die in gezamenlijk overleg zijn geïdentificeerd,

BESLUIT:

Artikel 1

De Associatieraad beveelt aan dat de partijen de partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië en het pact daarbij, zoals opgenomen in de bijlage, uitvoeren.

Artikel 2

De Associatieraad besluit dat de in lid 1 bedoelde partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië en het pact daarbij ter vervanging komen van het actieplan EU-Jordanië dat in oktober 2012 in werking is getreden.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt vastgesteld.

Gedaan te xx, op [dag maand jaar].

Voor de Associatieraad

De voorzitter

BIJLAGE

Partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië en pact

Partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië 2016-2018

I. Context

Om de solide en veelzijdige betrekkingen tussen de EU en Jordanië verder te versterken, zijn partnerschapsprioriteiten vastgesteld voor de periode 2016-2018. Eind 2018 zal worden nagegaan of het in het licht van de ontwikkelingen op politiek, economisch en veiligheidsvlak aangewezen is om de prioriteiten met twee jaar te verlengen. De partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië belichamen de gedeelde doelstellingen van het Europees nabuurschapsbeleid, die erin bestaan te komen tot een gemeenschappelijke ruimte van vrede, welvaart en stabiliteit. Zij omvatten de belangrijkste aspecten ervan, namelijk differentiatie en gedeelde verantwoordelijkheid, maar zijn ook flexibel, zodat zij kunnen worden aangepast aan veranderende omstandigheden, volgens wat de EU en Jordanië overeenkomen. De partnerschapsprioriteiten zijn een dynamisch document, dat inhoudt dat wederzijdse verbintenissen die in het **pact EU-Jordanië** daarbij zijn opgenomen, moeten worden nagekomen.

Het partnerschap en de prioritaire samenwerkingsgebieden zullen verder vorm krijgen via regelmatige **politieke vergaderingen** op hoog niveau, **dialogen** inzake economie, handel, justitie en mensenrechten, het **mobilitieitspartnerschap** EU-Jordanië, de **overeenkomst tussen de EU en Jordanië inzake wetenschappelijke en technologische samenwerking** en andere overeenkomsten, de toezeggingen van de EU en Jordanië om de dialoog en samenwerking inzake **veiligheid**, met inbegrip van de bestrijding van extremisme en terrorisme, te bevorderen, en de huidige **bilaterale samenwerking** ter ondersteuning van de Jordaanse bevolking.

Met de partnerschapsprioriteiten worden de vaste betrekkingen tussen de EU en Jordanië bevestigd en wordt de reikwijdte van de verdieping van het wederzijdse engagement vastgelegd.

In de huidige context is het zeer aangewezen dat de EU en Jordanië hun betrekkingen consolideren. Zij **hebben gedeelde belangen en worden met dezelfde problemen geconfronteerd. De crisis in Syrië heeft sinds 2011 een zware impact op Jordanië, de regio en de EU.** De EU en Jordanië hebben bevestigd dat zij gemeenschappelijke doelen nastreven en gemeenschappelijke belangen hebben bij het vredesproces en het herstel van de stabiliteit en vrede in Syrië, waarbij ook duurzame ontwikkeling wordt bevorderd.

De EU erkent de belangrijke rol die Jordanië speelt op nationaal, regionaal en internationaal niveau. Zij prijst Jordanië voor de grote inspanningen die het levert voor het opvangen van grote aantallen vluchtelingen, onder wie Syriërs, maar ook Palestijnen, Irakezen en Jemenieten. De EU zal Jordanië blijven helpen bij het bieden van levensreddende steun aan vluchtelingen die bescherming zoeken in Jordanië en bij het bevorderen van zijn veerkracht. Jordanië levert ook toonaangevende inspanningen en speelt een voortrekkersrol voor het bevorderen van de vrede en veiligheid in het Midden-Oosten (onder meer bij het vredesproces in het Midden-Oosten) en daarbuiten. Het zet zich in tegen radicalisering en terrorisme, onder meer als niet-permanent lid van de VN-Veiligheidsraad (2014-2015) en in het kader van de Unie voor het Middellandse Zeegebied (UMZ), waarvan het sinds 2012 samen met de EU voorzitter van is.

De partnerschapsprioriteiten steunen op gezamenlijke verwezenlijkingen en hebben betrekking op gebieden die van wederzijds belang zijn. Zij bouwen ook voort op het momentum dat is gecreëerd door de Conferentie van Londen van 4 februari 2016 over steun voor Syrië en de regio en de toezeggingen die Jordanië en de andere organisatoren van de conferentie in het internationale pact ("international compact") hebben gedaan. Die waren erop gericht de ontwikkelingsresultaten van Jordanië hoog te houden in een context van aanhoudende humanitaire hulp en adequate steun voor de gastgemeenschap. De EU en Jordanië willen de moeilijkheden ten gevolge van de Syrische crisis omzetten in **concrete kansen voor de Jordaanse bevolking, de Syrische vluchtelingen en de EU**.

De specifieke maatregelen die ten behoeve van Syrische vluchtelingen worden genomen, zullen niet ten koste gaan van andere personen die in Jordanië verblijven of er bescherming zoeken.

II. Prioriteiten

De partnerschapsprioriteiten belichamen gedeelde belangen en spitsen zich toe op gebieden waarop samenwerking tussen de EU en Jordanië wederzijdse voordelen oplevert. Tegen deze achtergrond verbinden de EU en Jordanië zich ertoe hun samenwerking op te voeren met betrekking tot **horizontale kwesties** zoals stabilisering, veiligheid, de rechtsstaat, mensenrechten, gendergelijkheid en het versterken van de positie van vrouwen, de dialoog met het maatschappelijk middenveld, migratie en mobiliteit, het aanpakken van gewelddadig extremisme en radicalisering, en duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen.

Het partnerschap legt bijvoorbeeld **nadruk op jongeren en inzetbaarheid**, met als doel de maatschappelijke samenhang te bevorderen, duurzame economische mogelijkheden te creëren, onder meer op basis van kwalitatief hoogwaardig onderwijs en beroepsopleiding, en een gunstig klimaat voor innovatie en ondernemerschap te scheppen. Er zou ook moeten worden nagedacht over initiatieven op het vlak van cultuur, waaronder initiatieven voor de ontwikkeling van een culturele en creatieve sector, aangezien deze sectoren in grote mate bijdragen tot de interculturele dialoog en sociaal-economische ontwikkeling.

Wat migratie en mobiliteit betreft, is verdere uitvoering van de verschillende onderdelen van het **mobilitieitspartnerschap** een horizontale prioriteit. Een duurzaam en goed beheerd kader dat er ook voor zorgt dat personen op wettige wijze en gemakkelijker tussen Jordanië en de EU kunnen reizen, kan de ontwikkeling van menselijk kapitaal en de economische groei bevorderen.

- i) De EU en Jordanië zijn **sterke partners op het gebied van buitenlandse zaken en veiligheid**. De strategische en operationele samenwerking zal zowel op bilateraal niveau als in multilaterale fora worden nagestreefd, en op regionaal vlak onder meer via het co-voorzitterschap van de Unie voor het Middellandse Zeegebied. Het is zowel in het belang van de EU als van Jordanië om de stabiliteit en vrede in de regio en wereldwijd te bevorderen, door bijvoorbeeld verdere samenwerking ten behoeve van de politieke overgang en het herstel van de vrede in Syrië. Zowel de EU als Jordanië willen model staan voor een tolerante samenleving, en ook in dat verband moeten zij intensiever samenwerken op het gebied van buitenlandse zaken.
- ii) De tweede prioriteit heeft betrekking op het in stand houden van de macro-economische stabiliteit in Jordanië en **het bevorderen van de sociale en**

economische ontwikkeling van het land, overeenkomstig de nationale visie en strategie voor Jordanië voor 2025. Deze prioriteit komt bovenop de noodzaak Jordanië beter bestand te maken tegen de gevolgen van de Syrische crisis en regionale instabiliteit.

Een sterke en stabiele Jordaanse economie, ondersteund door verdere versoepeling van de handelsregeling tussen Jordanië en de EU en een beter investeringsklimaat (via hervorming van het ondernemingsklimaat), zijn van wezenlijk belang voor het **scheppen van banen** voor Jordaniërs en, indien van toepassing, Syrische vluchtelingen. Ondersteuning van door innovatie gestuurde groei en kennisdeling zal zorgen voor verdere modernisering en diversificatie van de economie. Ook in dat verband zal intensiever worden samengewerkt om de inzetbaarheid, **de ontwikkeling van vaardigheden en daarmee verband houdende onderwijsvormingen** te bevorderen, zodat jongeren een belangrijkere rol krijgen in de economie en de samenleving.

Onderhandelingen over een diepe en brede vrijhandelsruimte (**DCFTA**), waarbij aandacht wordt besteed aan alle markttoegangproblemen waardoor Jordanië de mogelijkheden van de Associatieovereenkomst niet volledig kan benutten, kunnen de bestaande Associatieovereenkomst versterken. Een DCFTA zal ook de **integratie van Jordanië in de EU-markt** bevorderen en nieuwe kansen creëren voor handel, investeringen en ontwikkeling.

- iii) De derde partnerschapsprioriteit staat in nauw verband met de eerste twee prioriteiten en betreft de ondersteuning van de inspanningen van Jordanië ten behoeve van **sterker bestuur, de rechtsstaat, democratische hervorming en de mensenrechten**. De mensenrechten en fundamentele vrijheden zoals vastgelegd in het internationale, regionale en nationale recht, zijn gedeelde waarden. De eerbiediging van democratische beginselen en de mensenrechten is een essentieel element van de betrekkingen tussen de EU en Jordanië.

1. Versterken van de samenwerking op het gebied van regionale stabiliteit en veiligheid, met inbegrip van terrorismebestrijding

De EU onderkent alle relevante inspanningen die Jordanië levert. Zij moet nauw met Jordanië blijven samenwerken voor het aanpakken van de destabilisatie van de regio en de toegenomen veiligheidsdreiging ten gevolge van de verdere verspreiding van Da'esh en andere terreurgroepen. De EU en Jordanië hebben dezelfde doelstellingen met betrekking tot de crisis in **Syrië**. De werkzaamheden in het kader van de Internationale Steungroep voor Syrië en andere fora en de samenwerking in de context van het stappenplan EU-Jordanië voor meer veiligheid en terrorismebestrijding, moeten worden voortgezet. Daarbij moet bijzondere nadruk worden gelegd op gezamenlijke projecten en het delen van informatie.

De EU en Jordanië zouden ook meer inspanningen moeten leveren om **bruggen te slaan** in andere conflictsituaties, bijvoorbeeld met betrekking tot het vredesproces in het Midden-Oosten en de situatie in de Hoorn van Afrika (het Aqaba-proces). In een andere context dan die van de onmiddellijke conflicten zullen de EU en Jordanië in het kader van het EU-mechanisme voor civiele bescherming nauwer gaan samenwerken op het gebied van crisisbeheer en civiele bescherming.

De EU en Jordanië zijn partners bij het bevorderen en stimuleren van de interreligieuze en interculturele dialoog, op globale en regionale niveaus waarop Jordanië een leidende rol speelt.

Het **aanpakken van terrorisme, gewelddadig extremisme** en radicalisering moet hoog op de agenda blijven. In dat verband zullen de EU en Jordanië, bovenop de regelmatige politieke en thematische dialoog, meer concrete samenwerkingsmaatregelen nemen en meer informatie delen, om deze kwesties binnen de rechtsstaat aan te pakken. Zij zullen onder meer samenwerken in het kader van onderling overeengekomen onderwijsprogramma's en met een groot aantal Jordaanse maatschappelijke organisaties.

2. Bevorderen van economische stabiliteit, duurzame en op kennis gebaseerde groei, kwalitatief hoogwaardig onderwijs en werkgelegenheid

- a) Door de crisis is Syrië verblijven er al enige tijd een groot aantal vluchtelingen in Jordanië, en dit heeft een zware impact op het sociaal-economische weefsel, de natuurlijke hulpbronnen en het verstrekken van basisdiensten. De kwetsbare economische situatie in Jordanië wordt daardoor zwaar op de proef gesteld. De **economische dialoog en samenwerking inzake macro-economische aangelegenheden** zullen in dat verband verder worden ontwikkeld, om tot een gezond macro-economische en structureel beleid te komen, dat het groeipotentieel en de veerkracht van de Jordaanse economie bevordert, volgens de doelstellingen van Jordanië 2025. Er zijn verdere inspanningen nodig voor het handhaven van de macro-economische stabiliteit, onder meer in het kader van het nieuwe programma van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), dat door de EU kan worden aangevuld met een nieuw programma voor macrofinanciële bijstand.

Naast gezond beheer op fiscaal en budgettair vlak, zal ook intensiever worden samengewerkt met het oog op **hervormingen in de publieke sector in Jordanië**. Dat moet zorgen voor een beter beheer van de overheidsfinanciën en meer efficiëntie en betere dienstverlening in de publieke sector.

- b) Een belangrijke sociaal-economisch uitdaging voor Jordanië is het bevorderen van de **werkgelegenheid en inzetbaarheid** van met name **Jordaanse jongeren**, en de meeste kwetsbare personen, indien van toepassing. Daarvoor is het van belang banen te creëren, ondernemerschap en innovatie te ondersteunen, vaardigheden en kwalificaties te bevorderen, en gerichte opleiding, onderwijs en onderzoek aan te moedigen. In het kader van de partnerschapsprioriteiten zal worden getracht deze kwesties met de volgende beleidsinstrumenten aan te pakken: handel, ontwikkeling van het bedrijfsleven, onderwijs en opleiding, en meer mobiliteit. Daarbij zal er ook steeds worden gestreefd naar een verbetering van de economische positie en participatie van vrouwen.
 - a. **Handel ten behoeve van ontwikkeling** is een belangrijk element van de partnerschapsprioriteiten en het pact daarbij. Een versoepeling van de oorsprongsregels van de EU voor handel tussen Jordanië en de EU en begeleidende maatregelen zullen de werkgelegenheid bevorderen, ten gunste van Syrische vluchtelingen en de Jordaanse gastgemeenschappen. Deze versoepeling zal niet vooruitlopen op de blijvende inspanningen die

de EU en Jordanië leveren met het oog op een diepe en brede vrijhandelsruimte. De EU en Jordanië willen nog steeds onderhandelingen daarover aanvangen en daarbij onder meer alle toegangsproblemen voor de export van Jordaanse producten naar de EU behandelen. Tezelfdertijd zullen de EU en Jordanië verder overleg plegen om harmonisatie te bevorderen op gebieden als sanitaire en fytosanitaire maatregelen, technische handelsbelemmeringen en diensten.

- b. De EU en Jordanië zullen prioriteit schenken aan en intensievere inspanningen leveren voor **het bevorderen van het ondernemingsklimaat** en het aantrekken van investeringen, **het ondersteunen van de ontwikkeling van de particuliere sector** (onder meer via regelgevende en administratieve hervormingen en leningen aan ondernemingen) en **het ontwikkelen van de kennis en vaardigheden** die noodzakelijk zijn op de Jordaanse arbeidsmarkt. Daarnaast is het ook belangrijk op kennis gebaseerde sectoren te versterken, om duurzame en fatsoenlijke banen te scheppen voor met name jongeren.
 - c. Ook **onderwijs** is belangrijk voor het bevorderen van de sociale en economische ontwikkeling. Vooruitgang op het gebied van onderwijs is van essentieel belang voor alle personen die in Jordanië verblijven, met inbegrip van vluchtelingen. Bij de samenwerking tussen de EU en Jordanië zal het **handhaven en bevorderen van hoogwaardig openbaar onderwijs voor alle kinderen en op alle niveaus** een belangrijke plaats innemen, omdat zo kan worden gegarandeerd dat iedereen de kans krijgt om te studeren en een toekomst uit te bouwen. Aan beroepsopleiding moet bijzondere aandacht worden besteed en specifieke steun worden toegekend.
- c) De EU en Jordanië zullen verdere inspanningen leveren ten behoeve van innovatief onderzoek, op kennis gebaseerde oplossingen en samenwerking op het gebied van **hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen, met inbegrip van water- en afvalbeheer**, en de resultaten van de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

Samenwerking tussen de EU en Jordanië in respons op de Syrische vluchtelingen crisis

De EU zal bovenop de bilaterale samenwerking met Jordanië het land verder ondersteunen bij het verlenen van levensreddende steun aan Syrische vluchtelingen die bescherming zoeken in Jordanië, en wel door:

- I. een versoepeling door de EU van de oorsprongsregels ten behoeve van Jordanië en begeleidende maatregelen, om de export naar de EU-markt te bevorderen en banen te scheppen voor zowel de Jordaanse bevolking als Syrische vluchtelingen;
- II. een verbetering van de vaardigheden en capaciteiten van Syrische vluchtelingen, ook met het oog op de heropbouw van Syrië;
- III. onderwijs en opleiding van hoge kwaliteit voor alle kinderen die in Jordanië wonen,

om ervoor te zorgen dat elk kind de kans krijgt om te studeren en een toekomst uit te bouwen, indien van toepassing en overeenkomstig het nationale recht;

IV. begeleidende steun aan Jordanië en aan de meest kwetsbare gastgemeenschappen.

Het pact EU-Jordanië en de wederzijdse toezeggingen erin gaan dieper in op deze punten.

3. Bevorderen van democratisch bestuur, de rechtsstaat en mensenrechten

In de lijn van het hervormingsproces dat Jordanië ondanks de onstabiele situatie in de regio doorzet, zullen de EU en Jordanië verder samenwerken aan het bevorderen van het democratische en rechtssysteem in Jordanië, de rechtsstaat, gendergelijkheid, mensenrechten en fundamentele vrijheden, en een juridische werkomgeving voor maatschappelijke organisaties die de ontwikkeling van een levendig maatschappelijk middenveld bevordert.

Er zal gericht worden samengewerkt ter bevordering van de hervorming van justitie, de toegang tot de rechter en de internationale justitiële samenwerking, alsook ter bevordering van het verkiezingsproces (met inbegrip van follow-up van de aanbevelingen van de EU-verkiezingswaarnemingsmissie), het politieke partijstelsel en het toezicht en de wetgevende rol van het parlement, het decentralisatieproces, en pluralistische media.

De EU en Jordanië zullen regelmatig **overleg blijven plegen over democratie en goed bestuur, justitie, de rechtsstaat en mensenrechten**, op een onderling overeengekomen manier. De dialoog zal voortbouwen op de internationale, regionale en nationale verwezenlijkingen en toezeggingen van Jordanië. Maatschappelijke organisaties kunnen gezamenlijk worden uitgenodigd om een bijdrage te leveren.

Specifiek wat **mensenrechten** betreft, zal regelmatig overleg worden gepleegd inzake de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging, ook met betrekking tot de omstandigheden waarin het maatschappelijk middenveld werkt, en de rechten van vrouwen en het bevorderen van hun positie in het politieke en openbare leven. Om vooruitgang te boeken op het gebied van de bovengenoemde doelstellingen, de democratie en het goede bestuur in Jordanië te bevorderen en corruptie beter te kunnen bestrijden, is een verantwoordelijk, transparant, efficiënt en inclusief overheidsapparaat nodig.

Er zal bij de dialoog naar behoren rekening worden gehouden met de toezeggingen die Jordanië al op multilateraal niveau heeft gedaan. Ook economische, sociale en culturele rechten, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs en werk, zullen aan bod komen. De dialoog zal zich met name toespitsen op de gebieden die in de partnerschapsprioriteiten aan bod komen.

III. Mechanismen voor dialoog en wederzijdse samenwerking

Het algemene kader voor de betrekkingen tussen de EU en Jordanië is vastgelegd in de Associatieovereenkomst die in 2002 in werking is getreden en het "geavanceerde status"-partnerschap dat in 2010 is overeengekomen. Nu de Associatieovereenkomst bijna 15 jaar bestaat, is het van belang deze te herzien, of de **uitvoering ervan te rationaliseren** door de

dialogo en de subcomités grondig opnieuw te overdenken. Door de subcomités volgens de partnerschapsprioriteiten samen te brengen in een aantal thematische dialogen, bovenop de politieke dialogen, zal de samenwerking op de overeengekomen werkerreinen vooruit kunnen gaan.

De partnerschapsprioriteiten zullen in 2018 worden herzien. De resultaten van deze herziening zullen door de Associatieraad moeten worden goedgekeurd. In afwachting van de geplande herziening kunnen Jordanië en de EU, wanneer de omstandigheden dit vereisen, op elk tijdstip om een herziening vragen.

Voorts zal het pact, ter ondersteuning van de uitvoering ervan, regelmatig opnieuw worden bekeken in de context van de bilaterale samenwerking tussen de EU en Jordanië en andere relevante dialogen en vergaderingen. Waar passend en overeenkomstig het beginsel van meer verantwoordelijkheid van het Europees nabuurschapsbeleid zal de EU bijdragen aan coördinatiemechanismen met de regering van Jordanië en andere partners zoals maatschappelijke organisaties en plaatselijke autoriteiten.

Volgens de doelstellingen die in de partnerschapsprioriteiten en het pact daarbij worden uiteengezet, verbindt de EU zich ertoe financiële steun te blijven verstrekken en samen met de internationale gemeenschap Jordanië te ondersteunen.

Bijlage bij de partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië

Pact EU-Jordanië

Het pact EU-Jordanië dient ter aanvulling van de partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië en geeft een beschrijving van de wederzijdse toezeggingen en evaluatiemechanismen.

Met het pact, dat werd aangekondigd op de Conferentie van Londen van 4 februari 2016 over steun voor Syrië en de regio, wordt positief gereageerd op de oproep van Jordanië om een pact met de internationale gemeenschap op te stellen waarin wordt gepleit voor een holistische aanpak van de Syrische vluchtelingen crisis. Het is een dynamisch document dat regelmatig moet worden geactualiseerd en waarin de drie pijlers en de geest van het internationale pact voor Jordanië dat de Jordaanse regering en de andere organisatoren van de conferentie hebben ondertekend, tot uiting komen. Het bouwt onder meer voort op het actieplan Jordanië 2016-2018 en de nationale visie en strategie voor Jordanië voor 2025. In het pact wordt nadruk gelegd op het versterken van de economische veerkracht van Jordanië en het bevorderen van de economische kansen voor Syrische vluchtelingen, door hun beter te beschermen en ervoor te zorgen dat zij gemakkelijker toegang hebben tot arbeid en kwalitatief hoogwaardig onderwijs.

Het pact dient ter uitvoering van de partnerschapsprioriteiten EU-Jordanië en gaat verder dan het internationale pact, doordat het de verschillende wederzijdse toezeggingen en evaluatiemechanismen voor de verschillende partnerschapsprioriteiten vastlegt. Het bouwt voort op de beleidsdialogen en samenwerking in de context van de Associatieovereenkomst EU-Jordanië, het integraal steunkader voor EU-steun voor Jordanië 2014-2017, de strategie voor Jordanië voor 2025 en de driejaarlijkse ontwikkelingsprogramma's voor de uitvoering daarvan.

Bescherming van en ontwikkelingskansen voor Syrische vluchtelingen

Jordanië vangt circa 1,3 miljoen Syriërs op, onder wie 630 000 vluchtelingen die door de UNHCR zijn geregistreerd. Ruim 70 % zijn vrouwen en kinderen en twee op de drie vluchtelingen zouden onder de absolute armoedegrens in Jordanië leven. Jordanië blijft bereid kwetsbare personen die conflicten ontvluchten, toegang te verlenen tot zijn grondgebied en de EU prijst Jordanië voor de aanhoudende inspanningen die het al sinds het begin van de crisis levert om Syrische vluchtelingen toegang, bescherming en steun te bieden.

Jordanië zal er ook voor blijven zorgen dat de betrokkenen in een veilige omgeving kunnen leven en een waardig leven kunnen leiden, bijvoorbeeld door te voorzien in een juridische status voor Syrische vluchtelingen in kampen en daarbuiten. Het is belangrijk dat vluchtelingen in een veilige omgeving kunnen leven, zodat in hun dringende behoeften kan worden voorzien. Bescherming zal daarom een centraal element blijven van de humanitaire activiteiten van de EU in Jordanië.

De EU zal haar humanitaire hulp aan Jordanië handhaven en zal daarbij nadruk blijven leggen op belangrijke levensreddende hulp. Met die hulp wordt voorzien in de basisbehoeften van nieuwkomers en van de meest kwetsbare vluchtelingen die in kampen en stedelijke omgevingen leven. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de behoeften van kinderen en vrouwen. Zowel de EU als Jordanië gaan na welke steunmaatregelen voor de meest kwetsbare

vluchtelingen de voorkeur krijgen wat kostenefficiëntie betreft.

In het pact wordt volledig onderkend dat het van prioritair belang is voor Jordanië om de stabiliteit en veiligheid te garanderen langs zijn grenzen en op zijn grondgebied. Daarom wordt in het pact het voornemen uiteengezet om de samenwerking inzake het bestrijden van terrorisme en het voorkomen van radicalisering en gewelddadig extremisme op te voeren, zonder dat daardoor de toegang voor en bescherming van asielzoekers in het gedrang komen.

Het verblijf van de Syrische vluchtelingen in Jordanië is van lange duur geworden en Jordanië aanvaardt dat het merendeel van de vluchtelingen daar zal blijven totdat zij terug kunnen keren naar Syrië. In het licht daarvan is de internationale gemeenschap, met inbegrip van de EU, zeer tevreden dat Jordanië zich bereid heeft verklaard Syrische vluchtelingen toegang te bieden tot bestaansmogelijkheden, en heeft zij beloofd Jordanië daarbij te helpen.

Met de steun van de internationale gemeenschap, met name de toezegging van de EU om haar systeem van oorsprongsregels aan te passen om onder meer de werkgelegenheid voor Syrische vluchtelingen en de Jordaanse bevolking te bevorderen, heeft de overheid aangekondigd Syrische vluchtelingen toestemming te zullen geven om te werken in bepaalde sectoren waarin er weinig concurrentie is met Jordaniërs. Dit is een ontwikkeling die ten eerste wordt toegejuicht en die de donorgemeenschap een belangrijke verantwoordelijkheid geeft om de Syrische vluchtelingencrisis om te buigen in ontwikkelingskansen.

De steun voor Syrische vluchtelingen zal niet ten koste gaan van andere personen die in Jordanië verblijven en er bescherming zoeken. De EU zal wat dat betreft nauw blijven samenwerken met de Jordaanse autoriteiten, de VN en andere nationale en internationale uitvoeringpartners.

De EU zal zich blijven inspannen voor een handhaving van haar eigen steun en van die van de brede internationale gemeenschap, zodat de gastgemeenschappen en vluchtelingen in Jordanië worden geholpen.

In het algemeen zullen de EU en Jordanië prioriteit geven aan betere ontwikkelingskansen en vooruitzichten voor de Jordaanse bevolking, met inbegrip van kwetsbare gastgemeenschappen, evenals voor vluchtelingen, die pas naar hun thuisland zullen kunnen terugkeren wanneer de situatie dat toelaat. In afwachting zullen de EU en Jordanië er samen voor proberen te zorgen dat personen die op de vlucht zijn voor het conflict in Syrië een waardig leven kunnen leiden te midden van de plaatselijke bevolking in Jordanië, door te voorzien in het noodzakelijke juridische en administratieve kader en de bijbehorende toegang tot bestaansmogelijkheden, onderwijs en betaalbare gezondheidszorg. De toezegging van Jordanië om vluchtelingen de mogelijkheid te bieden een werkvergunning te verkrijgen, kleine ondernemingen op te zetten en handelsactiviteiten te verrichten, indien van toepassing en overeenkomstig de nationale wetgeving, is in dat verband van essentieel belang.

1. Faciliteren van de handel tussen de EU en Jordanië ten behoeve van investeringen, export en banen voor onder meer Syrische vluchtelingen

In het internationale pact is erom verzocht de EU-markt meer open te stellen, met name via vereenvoudigde oorsprongsregels, om investeringen aan te moedigen en banen te creëren voor Jordaniërs en voor Syrische vluchtelingen. In reactie daarop heeft de EU zich ertoe verbonden haar oorsprongsregels gedurende tien jaar te versoepelen voor specifieke goederen die worden

geproduceerd in productiefaciliteiten in vooraf bepaalde speciale ontwikkelingszones (SEZ) en industriële gebieden. Voorwaarde is dat Jordaniërs en Syrische vluchtelingen daar onder dezelfde voorwaarden aan de slag kunnen (15 % vluchtelingen de eerste twee jaar, daarna 25 %), en het doel is om op landniveau tot 200 000 arbeidsmogelijkheden voor Syrische vluchtelingen te komen, overeenkomstig het internationale pact. Zodra dat doel is bereikt, zal de EU overwegen de afwijkingen van de oorsprongsregels verder uit te breiden en vereenvoudigde voorwaarden vast te stellen zodat Jordaanse producenten beter gebruik kunnen maken van deze regels. De EU en Jordanië komen overeen dat internationale organisaties met relevante expertise, zoals de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en/of de Wereldbank, kunnen worden betrokken bij het ondersteunen en bevorderen van de werkgelegenheid en het toekomstige monitoringsproces.

De EU prijst de concrete maatregelen die Jordanië heeft genomen om Syrische vluchtelingen de kans te geven een tijdelijke werkvergunning te krijgen, een voorstel dat voor het eerst werd genoemd in het document *Economic Response to the Syrian Refugee Crisis: Piloting a Holistic Approach*. Een grotere formele arbeidsmarkt heeft een gunstig effect op de overheidsfinanciën. In het kader van zijn holistische aanpak stelt Jordanië voor Syriërs de toelating te geven te werken in 18 speciale economische zones (SEZ), in vluchtelingenkampen, in bepaalde sectoren (bv. landbouw en bouw, volgens vooraf bepaalde quota) en voor openbare werken die met middelen van de donorgemeenschap worden gefinancierd (infrastructuur of andere arbeidsintensieve gemeenschapsvoorzieningen). Voorwaarde is wel dat de Syriërs niet de plaats van de Jordaanse arbeidskrachten innemen.

Het creëren van arbeidsmogelijkheden in speciale economische zones is een centraal element van het voorstel van Jordanië. Verwacht wordt dat deze zones investeringen van Europa en andere regio's zullen aantrekken, met name van de Syrische diaspora die op zoek is naar een veilig toevluchtsoord, en de export naar de EU zullen bevorderen.

In dat verband heeft de EU, op verzoek van Jordanië en zoals hierboven beschreven, beloofd om de oorsprongsregels te versoepelen voor producten die in de speciale economische zones en andere industriële zones in Jordanië met vluchtelingenkrachten zijn geproduceerd. De EU is ook bereid inspanningen te leveren met betrekking tot specifieke behoeften op het gebied van op de arbeidsmarkt gerichte opleiding en ontwikkeling van vaardigheden, zodat de productiviteit in deze zones en daarbuiten toeneemt.

Er zij aan herinnerd dat Jordanië op grond van de bestaande Associatieovereenkomst met de EU al invoerrechtvrije en quotavrije toegang tot de EU markt geniet voor industriële producten en zeer ruime toegang geniet voor landbouwproducten. De Jordaanse producenten hebben daar echter nog niet veel gebruik van gemaakt, omdat zij nog niet in staat zijn aan de oorsprongsregels en de technische normen van de overeenkomst te voldoen.

De EU heeft Jordanië de mogelijkheid aangeboden een diepe en brede vrijhandelsruimte te creëren. Jordanië heeft deze mogelijkheid positief ontvangen, maar de onderhandelingen zijn nog niet gestart. De EU heeft ook onderhandelingen over een overeenkomst inzake conformiteitsbeoordeling en aanvaarding van industrieproducten voorgesteld (OCA), op grond waarvan Jordaanse producten van specifieke sectoren zonder extra technische controles op de EU-markt zouden kunnen worden gebracht. Jordanië is al goed gevorderd met de voorbereidingen voor een OCA en met de aanpassing aan de EU-regels in bepaalde sectoren, hoewel er nog enige technische ondersteuning noodzakelijk kan zijn. De Jordaanse autoriteiten en de diensten van de EU zouden op hoog niveau een stand van zaken moeten opmaken. Daarna zouden de onderhandelingen over een OCA van start kunnen gaan.

Aanhoudende inspanningen zullen nodig zijn om de bilaterale handel en het investeringskader te bevorderen, zodat er meer wordt geïnvesteerd en de Jordaanse exporteurs meer gebruik kunnen maken van de preferentiële toegang tot de EU-markt.

2. Bevorderen van macro-economische stabiliteit en slimme en duurzame groei

Jordanië heeft benadrukt dat het behoefte heeft aan meer subsidies om zijn schulden af te bouwen. Voorts heeft Jordanië, onder meer in het internationale pact, aangegeven dat het meer concessionele financiering nodig heeft om het aanzienlijke financieringsstekort terug te dringen. Jordanië heeft nood aan meer subsidies om tegemoet te komen aan bepaalde behoeften die onder meer verband houden met de vluchtelingen crisis, maar ook omdat het dringend in infrastructuur moet investeren. De EU stelt in het kader van de investeringsfaciliteit voor het nabuurschap (NIF) tegen gunstige voorwaarden aanzienlijke financiële middelen ter beschikking voor grootschalige investeringsprojecten, onder meer voor de ontwikkeling van een regionaal vervoerssysteem. Evenzo past de EIB flexibele financieringsprioriteiten toe om Jordanië te ondersteunen bij het verwezenlijken van zijn overheidsdoelstellingen, het scheppen van banen en het bevorderen van de particuliere sector/kmo's. De Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling hanteert een gelijkaardige aanpak.

Gezien de hoge overheidsschulden van Jordanië moet bij nieuwe leningen prioriteit worden gegeven aan investeringen met een hoog rendement, zoals exportbevorderende infrastructuur en starterscentra. De investeringen moeten het werkgelegenheidsniveau in Jordanië bevorderen, hetgeen vervolgens de productiviteit en overheidsinkomsten zal doen toenemen.

In lijn met haar toezeggingen op de Conferentie van Londen en op verzoek van de regering van Jordanië heeft de Commissie op 29 juni 2016 een tweede programma voor macrofinanciële bijstand voor Jordanië voorgesteld, ten belope van 200 miljoen EUR (Jordanië had om 350 miljoen EUR verzocht). In het licht van de budgettaire uitdagingen en uitzonderlijke omstandigheden waarmee Jordanië wordt geconfronteerd door de aanwezigheid van 1,3 miljoen Syriërs op zijn grondgebied, en omdat de EU een belangrijke partner is van Jordanië, zal de EU in 2017 een nieuw voorstel voor macrofinanciële bijstand aan Jordanië overwegen. Dat zal gebeuren na succesvolle afronding van het tweede programma, en mits aan de gewoontelijke voorwaarden voor dit type bijstand is voldaan. De Europese Commissie moet bijvoorbeeld eerst de externe financieringsbehoeften van Jordanië opnieuw bekijken. Deze belangrijke bijstand zal het land helpen macro-economische stabiliteit te bewaren en tegelijkertijd ontwikkelingsresultaten te boeken en verdere hervormingen door te voeren.

De EU zal de modernisering en diversificatie van de Jordaanse economie stimuleren. Zij zal dat onder meer doen via het ondersteunen van door innovatie gestuurde groei, kennisopbouw, kennisoverdracht, en door met name talentvolle jongeren en vrouwen aan te moedigen en te helpen innovatieve bedrijven op te richten.

3. Zorgen voor een gunstigere omgeving voor de ontwikkeling van de particuliere sector, innovatie en nieuwe banen

In lijn met het internationale pact, legt het pact EU-Jordanië nadruk op het handhaven van een solide macro-economisch kader en het scheppen van gunstige omstandigheden voor investeringen, export, bbp-groei, innovatie en nieuwe banen. Jordanië heeft de vaste wil het ondernemingsklimaat te bevorderen en structurele hervormingen door te voeren om de productiviteit en arbeidsmarktomstandigheden te verbeteren.

De EU is bereid Jordanië daarbij te helpen, bijvoorbeeld met financiële middelen voor de ontwikkeling van de particuliere sector, om te zorgen voor de broodnodige verbetering van de dienstverlening aan bedrijven en voor het bevorderen van het investeringsklimaat. Daarnaast zal de EU via begrotingsondersteunende maatregelen op het gebied van vaardigheden en ontwikkeling belemmeringen voor het creëren van arbeidskansen proberen weg te nemen en kwetsbare categorieën personen aan de relevante vaardigheden proberen te helpen. De EU is bereid Jordanië verdere steun te bieden ter bevordering van innovatie en ondernemerschap en ter verbetering van het concurrentievermogen van zijn particuliere sector en van zijn exportpotentieel, bijvoorbeeld door de kans dat de productnormen van de EU worden gehaald, te maximaliseren. De Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), die zich toespitst op de particuliere sector, zal een belangrijke partner zijn voor de ontwikkeling van de particuliere sector in Jordanië.

Tegelijkertijd zijn er endogene mogelijkheden voor bbp-groei en kan van de bevolkingsgroei een positief verhaal worden gemaakt. Binnenlandse ondernemingen worden met een grotere binnenlandse vraag geconfronteerd en beschikken over betaalbare en vaak goed opgeleide arbeidskrachten, waardoor zij snel hun productiviteit kunnen opdrijven. De financiële middelen die door de donors in de vorm van subsidies of concessionele financiering ter beschikking worden gesteld, moeten op de meeste efficiënte wijze worden geprogrammeerd en gecoördineerd, wil Jordanië de groei opnieuw aanwakkeren en een voorbeeld zijn voor de regio en daarbuiten.

4. Kwalitatief hoogwaardig onderwijs ten behoeve van sociale inclusie en ontwikkeling

De Jordaanse regering doet aanzienlijke inspanningen om ervoor te zorgen dat een zo groot mogelijk aantal Syrische vluchtelingen kan deelnemen aan openbaar onderwijs. Het pact EU-Jordanië geeft uiting aan de ambitie van Jordanië om ervoor te zorgen dat ieder kind dat in Jordanië verblijft, naar school kan gaan, ook Syrische vluchtelingen. Deze ambitie werd in het internationale pact bevestigd en moet een verloren generatie voorkomen. Om deze ambitie waar te maken, zijn veel overheidsmiddelen nodig, en de EU belooft steun te zullen blijven verstrekken om de lasten op dit gebied te verlichten en de omvang van de infrastructuur en de kwaliteit van het onderwijs te handhaven.

De EU heeft de onderwijssector sinds 2012 in aanzienlijke mate ondersteund en is van plan nog meer financiële middelen ter beschikking te stellen. Circa 143 000 Syrische kinderen zijn tijdelijk tot het openbaar onderwijs toegelaten, en dit zorgt voor overvolle klassen en tast de kwaliteit van het onderwijs aan. Het ministerie van Onderwijs is van plan om dat aantal voor het schooljaar 2016-2017 op te drijven tot 193 000 kinderen, waarvoor 100 extra scholen met dubbele dienst nodig zijn. Er zullen tijdelijke scholen moeten worden ingericht, in afwachting van de noodzakelijke financiële middelen waarmee de operationele uitgaven voor de bouw van nieuwe scholen kunnen worden gedekt. De nieuwe scholen zouden er binnen twee tot drie jaar komen, volgens het pact.

Aangezien het een dringende noodzaak is de bestaande scholen uit te breiden en nieuwe scholen te bouwen, heeft Jordanië beloofd daar zo snel mogelijk werk van te maken. Op deze manier zouden 15 000 Syrische kinderen die momenteel op een wachtlijst staan, een plaats moeten krijgen in een openbare school. Andere kinderen zullen toegang krijgen tot beroepsopleiding en beroepsonderwijs, wanneer daar reservecapaciteit is.

Als de oorlog en onstabiele situatie in Syrië aanhouden, zal Jordanië er door deze maatregelen voor kunnen zorgen dat scholieren uit de vluchtelingengemeenschap in het systeem van openbare scholen worden geïntegreerd. Kinderen zullen op deze manier hoop krijgen en de

mogelijkheid krijgen om deel te nemen aan onderwijs dat aan de Jordaanse normen voldoet, waardoor ook het risico van gewelddadig extremisme wordt tegengegaan. Er moeten ook inspanningen worden geleverd om jongeren die niet deelnemen aan het onderwijs via informele systemen kansen te bieden. Op de middellange termijn zullen deze maatregelen ervoor zorgen dat er meer arbeidskrachten beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt, hetgeen de economische ontwikkeling in het gastland zal bevorderen.

Er worden ook aanvullende maatregelen overwogen om Syrische studenten tijdens hun verblijf in Jordanië toegang tot hoger onderwijs te garanderen.

5. Duurzaam gebruik en beheer van natuurlijke hulpbronnen

De langdurige aanwezigheid van een groot aantal Syrische vluchtelingen in Jordanië heeft het energietekort niet veroorzaakt; het heeft het bestaande probleem van energieschaarste in Jordanië slechts verergerd. Het Jordaanse ministerie van Planning en Internationale samenwerking (MOPIC) heeft recentelijk een document gepubliceerd over het herstel van de gastgemeenschappen, als spin-off van het actieplan Jordanië 2016-2018. In dat document worden de totale behoeften in verband met energieschaarste voor de komende drie jaar op 120 miljoen EUR geraamd. Er zou kunnen worden gestreefd naar meer synergie met de aanzienlijke EU-steun die sinds 2011 is uitgetrokken, omdat maatregelen op het gebied van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie een groot aantal diverse werkkrachten vereisen, evenals meer inspanningen op het gebied van onderzoek en innovatie.

In het actieplan Jordanië 2016-2018 worden water en sanitaire voorzieningen aangemerkt als sectoren waar de behoefte aan steun uitermate groot is, ook in lokale gemeenschappen. De EU heeft hiervoor al aanzienlijke steun verstrekt, die nog kan worden uitgebreid voor verdere maatregelen in de toekomst. De EU zal ook een grootschalig programma over het beheer van vast afval financieren, dat de levenskwaliteit van de Jordaanse bevolking moet bevorderen. Voor de uitvoering zullen kwetsbare personen en ongeschoolden kunnen worden aangetrokken, hetgeen gunstig is voor de lokale economie.

De EU is in staat om op verzoek van de regering snel technische steun ter beschikking te stellen in verschillende sectoren. Er zal complementariteit worden gegarandeerd met EU-programma's zoals Horizon 2020, het EU-programma voor onderzoek en innovatie.

6. Stabiliteit en veiligheid, met inbegrip van de bestrijding van terrorisme en het voorkomen van radicalisering en gewelddadig extremisme

Binnenlandse veiligheid is een belangrijke prioriteit voor Jordanië. Wat terrorismebestrijding betreft, beschikt Jordanië over een doeltreffend, solide en efficiënt systeem om de terreurdreiging te verminderen of weg te nemen. Door het aanhoudende conflict in Syrië en de situatie in Irak en daarbuiten trekt de regio echter steeds meer internationale jihadististen aan.

Het tegengaan van terrorisme, gewelddadig extremisme, radicalisering en intolerantie binnen en tussen religies, zijn gemeenschappelijk doelstellingen. De EU en Jordanië hebben er baat bij nauw samen te werken en ervaringen uit te wisselen om deze kwesties aan te pakken, en spitsen zich toe op preventie, reactie en eerbiediging van de rechtsstaat. De EU en Jordanië zullen veiligheidskwesties op een brede en alomvattende wijze blijven aanpakken, zowel op bilateraal niveau als in het kader van regionale en internationale fora. Daarbij zal aandacht worden besteed aan specifieke crises, zoals de crisis in Syrië, maar ook aan mondiale vraagstukken, zoals het tegengaan van radicalisering.

De EU en Jordanië zijn op de workshop over terrorismebestrijding en versterkte veiligheid van 15 maart 2016 overeengekomen verdere maatregelen te nemen op drie gebieden: de bestrijding van gewelddadig extremisme, het tegengaan van terrorismefinanciering, en veiligheid van het luchtverkeer en van de grenzen. Voorts wordt onder de koepel van het regionale secretariaat Midden-Oosten van het EU-initiatief voor centres of excellence op het gebied van CBRN-risicobestrijding, dat gevestigd is in Amman, de instelling van een regionaal opleidingscentrum in Jordanië gefinancierd.

De EU zal investeren in een analyse van de onderliggende kwetsbare plekken en aandrijvende factoren van radicalisering en heeft 10 miljoen EUR toegekend om de regering van Jordanië te helpen bij de bestrijding van gewelddadig extremisme. Jordanië wordt ertoe aangemoedigd deel te nemen aan relevante oproepen inzake het bestrijden van radicalisering in het kader van het EU-programma voor onderzoek en innovatie Horizon 2020.

Er is nog verdere financiële steun en thematische expertise beschikbaar. Die zou kunnen worden ingezet voor bijvoorbeeld het bevorderen van de dialoog tussen gemeenschappen, het creëren van economische kansen, huisvesting en ondersteuning van actoren die extremistische propaganda tegengaan. Daarmee zou een belangrijke stap worden gezet voor het doeltreffend bestrijden van de gemeenschappelijke terreurdreiging.

De EU en Jordanië zullen verder samenwerken om het begrip en de stabiliteit op mondiaal en regionaal niveau te bevorderen. Naast de maatregelen voor het tegengaan van radicalisering zullen verder regionale initiatieven inzake wetenschapsdiplomatie worden uitgevoerd, zoals SESAME (*Synchrotron-light for Experimental Science and Applications in the Middle East*), dat door Jordanië wordt georganiseerd. Nog een initiatief is PRIMA (*Partnership for Research and innovation in the Mediterranean Area*). Naar verwachting zal gemeenschappelijk onderzoek worden gestart met betrekking tot twee uiterst belangrijke vraagstukken in het Euromediterrane gebied: de efficiëntie en duurzaamheid van de voedselproductie en watervoorziening.

Op het gebied van risicobeheersing in verband met rampen zullen de EU en Jordanië de mogelijkheid van een bilaterale regeling inzake civiele bescherming onderzoeken. Voorts zijn de EU en Jordanië ook van plan om in het kader van het EU-mechanisme voor civiele bescherming de samenwerking inzake risicobeheersing in verband met rampen te bevorderen. Zij zullen dat met name doen door ervaringen uit te wisselen, gezamenlijke opleidingen te organiseren en eventueel een regionaal opleidingscentrum te ontwikkelen, en capaciteit op te bouwen inzake rampenpreventie en paraatheid, onder meer door risico's te identificeren en te beoordelen.

7. Mobiliteit en migratie

Op 9 oktober 2014 heeft de EU een mobiliteitspartnerschap ondertekend met Jordanië. Het mobiliteitspartnerschap omvat een reeks politieke toezeggingen die de EU, 16 deelnemende lidstaten en Jordanië zijn overeengekomen. Het is het resultaat van een dialoog die de EU en Jordanië in december 2013 hebben aangevat. Het voorziet in een coherent kader voor maatregelen op het gebied van migratie, mobiliteit en veiligheid, en omvat een bijlage met de uitvoeringsmaatregelen die de partijen zijn overeengekomen. De belangrijkste uitdaging is nu het partnerschap volledig en doeltreffend tot uitvoering te brengen.

Visumversoepeling voor reizen naar de EU (met daarbij ook een overnameovereenkomst) is een belangrijke doelstelling van de betrekkingen tussen de EU en Jordanië en is ook van belang voor het bevorderen van de mobiliteit tussen het grondgebied van de EU en Jordanië

en van het persoonlijke contact tussen hun bevolking. Evenzo is de overname van irreguliere migranten belangrijk voor een goed beheer van migratiestromen. De onderhandelingen tussen de EU en Jordanië over visumversoepeling en overname zullen in het najaar van 2016 gelijktijdig worden aangevat.

In het kader van het pact zal ernaar worden gestreefd de impact van migratie en mobiliteit op ontwikkeling te bevorderen. Er zal onder meer aandacht gaan naar de mogelijke invloed van de diaspora op de economische ontwikkeling, regelingen voor brain circulation en meer regionale en internationale uitwisseling van studenten en economische actoren.

8. Hervorming van justitie en politie, democratische verkiezingen en mensenrechten

De EU en Jordanië zullen blijven samenwerken ten behoeve van het versterken van het Jordaanse rechtssysteem en de toegang ertoe. Jordanië heeft de vaste wil de werking van het rechtssysteem te verbeteren en de rechterlijke onafhankelijkheid te garanderen. Bewijs daarvan zijn de recente wetwijzigingen die het heeft doorgevoerd met onder andere de wet inzake rechterlijke onafhankelijkheid en de wet inzake jeugdrecht. Jordanië heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt met het systeem voor elektronische melding en interconnectie en heeft belangrijke opleidingsprogramma's voor rechters georganiseerd.

De EU stelt financiële en technische steun ter beschikking van het ministerie van Justitie, het instituut voor gerechtelijke scholing en de raad voor de rechterlijke macht. Jordanië en de EU hebben de vaste wil om het gebruik van voorlopige hechtenis terug te dringen, de rechtsbijstand voor met name kwetsbare groepen te bevorderen en het recidivisme te verminderen door alternatieve straffen en nazorgregelingen toe te passen.

Door nieuwe wetgeving vast te stellen inzake een nieuw electoraal kader, decentralisatie, gemeenten en politieke partijen, heeft Jordanië aangetoond dat het de politieke hervorming wil doorzetten, om verder toe te werken naar een parlementair systeem met grotere politieke participatie.

De EU is van plan om de inspanningen van Jordanië voor een sterker democratisch bestuur te blijven ondersteunen. Zij zal verdere steun bieden ter bevordering van de doeltreffende werking van belangrijke democratische instellingen, met name het parlement en de internationale kiescommissie.

De bevordering en eerbiediging van mensenrechten is een fundamenteel element van de samenwerking tussen de EU en Jordanië. Deze kwesties worden regelmatig besproken in multilaterale en bilaterale dialogen en maken het voorwerp uit van specifieke maatregelen, onder meer ter bevordering van het maatschappelijk middenveld, pluralistische media, gendergelijkheid en de rechten van vrouwen.

Het nationale plan van Jordanië voor de mensenrechten 2016-2025 en de internationale toezeggingen van het land (in het kader van internationale verdragen en VN-platforms zoals de Universal Peer Review) zijn benchmarks bij de betrekkingen tussen de EU en Jordanië.

Volgende stappen

De prioritaire maatregelen van het pact tussen de EU en Jordanië zullen worden uitgevoerd via thematische en beleidsdialogen. De toezeggingen en evaluatiemechanismen waarin het internationale pact en het pact tussen de EU en Jordanië voorzien, zullen compatibel en onderling versterkend zijn.

Via een aantal verschillende EU-begrotingsinstrumenten zullen maatregelen worden gefinancierd die in Jordanië zullen worden uitgevoerd in samenwerking met nationale en lokale autoriteiten, agentschappen van de EU-lidstaten, niet-gouvernementele organisaties, de VN en andere internationale organisaties. De financiering zal onder meer begrotingssteun en verdere macrofinanciële steun en concessionele financiering omvatten, als aan de geldende voorwaarden is voldaan. Via het Regionaal Trustfonds van de EU in respons op de Syrische crisis (het "Madad-fonds") kan Jordanië in de vorm van subsidies steun krijgen ten behoeve van de Syrische vluchtelingen en gastgemeenschappen. De Jordaanse autoriteiten worden regelmatig geraadpleegd over het verloop van de activiteiten en de voorgestelde maatregelen en worden ertoe aangemoedigd voorstellen te doen voor financiering. Zij worden ook uitgenodigd om aanwezig te zijn op de bestuursvergaderingen van het Madad-fonds.

Addendum 1: Toezeggingen van de EU en Jordanië

Toezeggingen Jordanië	Toezeggingen EU
<p align="center">Bevorderen van de macro-economische stabiliteit (incl. de doelstellingen van het internationale pact)</p> <p align="center"><i>Evaluatiemechanismen: economische dialogen en monitoring in het kader van het internationale pact</i></p>	
<p>1) de macro-economische stabiliteit handhaven en toewerken naar de goedkeuring van een programma inzake een uitgebreide financieringsfaciliteit met het IMF</p> <p>2) een solide investeringsprogramma ontwikkelen dat een geringe impact heeft op de schuldenlast, ten behoeve van groei, stabiliteit en nieuwe banen</p>	<p>Bilateraal</p> <p>a) steun via een nieuw programma van macro-financiële bijstand voor de periode 2016-2017, afhankelijk van een financiële regeling met het IMF; macro-financiële vervolgstun overwegen indien de situatie dat vereist en de formele modaliteiten dat mogelijk maken</p> <p>b) significante financiële middelen uit de Investeringsfaciliteit voor het nabuurschapsbeleid, tegen gunstige voorwaarden en voor grootschalige investeringen en infrastructuurprojecten</p>
<p align="center">Ontwikkeling van de particuliere sector, het ondernemingsklimaat, handel en investeringen en het scheppen van banen</p> <p align="center">(incl. de doelstellingen van het internationale pact)</p> <p align="center"><i>Evaluatiemechanisme: subcomités en/of thematische vergaderingen, de Associatieraad en monitoring in het kader van het internationale pact</i></p>	
<p>1) het kader voor bilaterale handel en investeringen versterken (bv. DCFTA en OCA)</p> <p>2) het ondernemingsklimaat bevorderen (wet- en regelgevingskader) ten behoeve van investeringen, economische groei en het scheppen van banen; ondernemerschap en publiek-private samenwerking aanmoedigen</p> <p>3) operationele éénloketsystemen opzetten voor investeerders</p> <p>4) het gebruik door Jordaanse bedrijven van de bestaande handelsvoordelen in het kader van de huidige vrijhandelsovereenkomst</p>	<p>Bilateraal</p> <p>a) onderhandelingen starten over een uitgebreide vrijhandelsovereenkomst en passende ondersteuning bieden voor het faciliteren van de uitvoering ervan</p> <p>b) intensievere voorbereidingen treffen voor het starten van onderhandelingen over een overeenkomst inzake conformiteitsbeoordeling en aanvaarding van industrieproducten (OCA) op grond waarvan Jordaanse producten van specifieke sectoren zonder extra technische controles op de EU-markt kunnen worden gebracht</p>

<p>tussen de EU en Jordanië, bevorderen</p> <p>5) ondernemingen (exportmarkt) helpen aan de Europese/internationale kwaliteitsnormen te voldoen</p> <p>6) een aantrekkelijk systeem ontwikkelen voor investeringen in specifieke zones en voor het afgeven van verblijfs-/werkvergunningen aan Syrische vluchtelingen (in de eerste twee jaar moet minstens 15 % van de banen in productiefaciliteiten in 18 specifieke economische zones en industriële gebieden naar Syrische vluchtelingen gaan, in het derde jaar 25 %); het doel is om tot in totaal 200 000 banen te komen voor Syrische vluchtelingen in Jordanië, volgens het internationale pact; monitoring door een derde partij (de Internationale Arbeidsorganisatie)</p> <p>7) op grotere schaal arbeidsintensieve activiteiten uitoefenen waarvoor Syriërs en Jordaniërs worden aangeworven</p> <p>8) voorzien in vereenvoudiging wat de administratieve status van Syrische vluchtelingen betreft, zodat zij toegang hebben tot werk en basisdiensten en binnen de kampen en daarbuiten bedrijven kunnen oprichten</p> <p>9) een nationaal beleid vaststellen om de informele arbeidsmarkt aan te pakken (overeenkomstig de aanbevelingen van de Internationale Arbeidsorganisatie)</p> <p>10) de economische positie en participatie van jongeren en vrouwen bevorderen</p> <p>11) in Jordanië een conferentie voor bedrijven en investeerders organiseren</p>	<p>c) de regering van Jordanië helpen bij haar inspanningen ter bevordering van het ondernemingsklimaat, innovatie en het investeringsklimaat</p> <p>d) de regering van Jordanië en de particuliere sector helpen bij het bevorderen van het concurrentievermogen en het verhogen van de productkwaliteit, om het voldoen aan de internationale normen te bevorderen en de export aan te moedigen (bv. opzetten van een regionaal centrum voor voedselveiligheid, met laboratoria voor toezicht op de naleving van sanitaire en fytosanitaire normen)</p> <p>e) de organisatie van een conferentie voor bedrijven en investeerders in Jordanië ondersteunen</p> <p>Syrische vluchtelingen</p> <p>a) voor een periode van tien jaar de oorsprongsregels versoepelen voor specifieke producten en met betrekking tot 18 specifieke economische zones en industriële gebieden, waar banen zijn gecreëerd voor zowel Syrische vluchtelingen als Jordaniërs, en een verdere afwijking van de oorsprongsregels overwegen zodra het doel van 200 000 banen voor vluchtelingen is bereikt, onder toezicht van een derde partij (IAO)</p> <p>b) de toegang tot krediet vergemakkelijken via een gedifferentieerde aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) vastlegging, door Europese en internationale financiële instellingen, van kredietlijnen die door Jordaanse financiële instellingen worden beheerd; ii) kredietverstrekking, startkapitaal en ondersteuning ten behoeve van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen die zowel Syriërs als Jordaniërs tewerkstellen; iii) ondersteuning van microkredietmechanismen <p>c) meer concessionele financiering van de Europese Investeringsbank (EIB) en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD), overeenkomstig hun respectievelijke mandaten</p>
---	---

Kwalitatief hoogwaardig onderwijs en opleiding ten behoeve van sociale inclusie en ontwikkeling (incl. de doelstellingen van het internationale pact)

Evaluatiemechanismen: thematische dialogen en monitoring in het kader van het internationale pact

1) het op de arbeidsmarkt gericht onderwijs bevorderen, de toegang tot kwalitatief hoogwaardig onderwijs verbeteren en het regelgevingskader van de Employment and Technical and Vocational Education and Training (ETVET) Council versterken

2) een beleid ontwikkelen om vaardigheden te doen aansluiten op de arbeidsmarktbehoeften; de samenwerking tussen de academische wereld en het bedrijfsleven verbeteren en ervoor zorgen dat studenten vaardigheden ontwikkelen die bevorderlijk zijn voor hun inzetbaarheid

3) sociale inclusie bevorderen door, naast andere actieve arbeidsmarktmaatregelen, de deelname van met name vrouwen, jongeren en personen met een handicap aan onderwijs en opleiding aan te moedigen

4) het aantal Syrische vluchtelingen in het openbare basis- en secundair onderwijs in het schooljaar 2016-2017 verhogen tot 190 000 leerlingen, zonder te raken aan de kwaliteit van het onderwijs

5) de toegang van Syrische vluchtelingen en kansarme Jordaniërs tot kwalitatief hoogwaardig formeel onderwijs faciliteren

6) de toegang van Syriërs tot beroepsopleiding en de toegang van kwetsbare jongeren (Jordaniërs en Syriërs) tot tertiair/hoger onderwijs, bevorderen

Bilateraal

a) in de periode 2016-2019 ervoor zorgen dat meer mensen van kansarme segmenten van de samenleving opleiding volgen

b) voorzien in meer financiering door middel van begrotingssteun aan het ministerie van Arbeid, met het oog op het verstrekken van proactieve arbeidsmarktdiensten

c) toezeggingen handhaven in afwachting van de bouw van nieuwe scholen, zoals overeengekomen

d) de financiering voor hoger en technisch onderwijs bevorderen ten behoeve van Syrische vluchtelingen en kansarme Jordaniërs

e) de mogelijkheden in het kader van Erasmus+-programma's bevorderen, met het oog op: i) het faciliteren van de mobiliteit van studenten, personeel, jongeren, jeugdwerkers en vrijwilligers tussen Jordanië en Europa; ii) het moderniseren van instellingen voor hoger onderwijs in Jordanië, via samenwerkingsprojecten

f) bevorderen van regelingen voor brain circulation en mobiliteit van studenten en onderzoekers in het kader van Horizon 2020

Syrische vluchtelingen

via begrotingssteun meer financiering verstrekken voor de oplopende kosten voor leerkrachten, schoolboeken en inschrijvingsgeld en voor operationele kosten; de uitbreiding van schoolfaciliteiten voor Syrische leerlingen ondersteunen

Duurzaam gebruik en beheer van natuurlijke hulpbronnen

Evaluatiemechanismen: subcomités en thematische raadplegingen

<p>1) de coördinatie ten behoeve van duurzaam afvalwaterbeheer verbeteren</p> <p>2) op het gebied van energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen het energiegebruik tegen 2020 met 20 % doen dalen en het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking doen stijgen tot ten minste 15 %</p> <p>3) onderzoek en innovatie op het gebied van hernieuwbare energie, water en afvalbeheer aanmoedigen</p>	<p>Bilateraal</p> <p>a) begrotingssteun en steun uit de Investeringsfaciliteit voor het nabuurschapsbeleid ten behoeve van hernieuwbare energie en duurzaam gebruik van beperkte natuurlijke hulpbronnen</p> <p>b) steun voor capaciteitsopbouw en opleiding met het oog op de ontwikkeling van passende expertise</p> <p>c) steun voor energie-efficiëntieprogramma's, onder meer met het oog op het scheppen van banen</p> <p>d) steun voor samenwerking op het gebied van onderzoek en innovatie inzake hernieuwbare energie en energie-efficiëntie</p> <p>e) de vestiging van regionale energiemarkten faciliteren</p>
<p style="text-align: center;">Versterken van de samenwerking op het gebied van stabiliteit en veiligheid, met inbegrip van terrorismebestrijding</p> <p style="text-align: center;"><i>Evaluatiemechanismen: dialogen inzake terrorismebestrijding, subcomités en/of thematische vergaderingen, en de Associatieraad</i></p>	
<p>1) de interdepartementale samenwerking en de coördinatie tussen internationale donoren bevorderen, ten behoeve van de verdere uitvoering van op het recht gebaseerde strategieën voor het bestrijden van terrorisme en gewelddadig extremisme</p> <p>2) de samenwerking op het gebied van radicalisering van jongeren en deradicaliseringinitiatieven verder opvoeren, onder meer via onderwijs en werkgelegenheidsprogramma's</p> <p>3) een strategische samenwerking en dialoog inzake terrorismebestrijding onderhouden met de EU</p> <p>4) op het gebied van rampenbeheersing: de interministeriële coördinatie verbeteren; de opleiding van burgerbeschermingsfunctionarissen inzake civiele bescherming en risicobeheersing in</p>	<p>Bilateraal</p> <p>a) Jordanië verdere steun bieden voor het voorkomen en tegengaan van radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme</p> <p>b) de samenwerking inzake de veiligheid van het luchtverkeer en van de grenzen en de justitiële samenwerking uitbreiden; de strijd tegen het witwassen van geld en terrorismefinanciering ondersteunen</p> <p>c) op het gebied van veiligheid en terrorismebestrijding samenwerking aangaan met onder meer gespecialiseerde agentschappen van de EU en de lidstaten</p> <p>d) op het gebied van rampenbeheersing steun bieden voor het bevorderen van de vroegtijdige waarschuwing, preventie en paraatheid, en nauwer samenwerken met het EU-mechanisme voor civiele bescherming</p>

<p>verband met rampen bevorderen en passende middelen bieden; de capaciteit van het nationale centrum voor veiligheid en crisisbeheer verhogen, zodat het kan fungeren als een regionaal centrum voor opleiding en oefeningen; en lokale gemeenschappen voorlichten</p>	
<p style="text-align: center;">Goed beheer van het beleid inzake vluchtelingen, migratie en mobiliteit</p> <p style="text-align: center;"><i>Evaluatiemechanisme: mobiliteitspartnerschap en/of subcomités, en de Associatieraad</i></p> <p>De EU en Jordanië hebben in oktober 2014 een mobiliteitspartnerschap ondertekend. Zij hebben zich ertoe verbonden de wederzijdse politieke verbintenissen van het partnerschap en alle maatregelen in de bijlage daarbij uit te voeren, in lijn met de volgende prioriteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • goed beheerde legale migratie en mobiliteit bevorderen • de capaciteit van de relevante Jordaanse autoriteiten inzake grensbeheer en het voorkomen van irreguliere migratie bevorderen • de samenhang tussen migratie en ontwikkeling versterken • de bescherming van migranten verbeteren, overeenkomstig internationale verplichtingen <p>De EU en Jordanië verbinden zich ertoe intensiever werk te maken van de uitvoering van het mobiliteitspartnerschap, met name de maatregelen in de bijlage. Zij houden er rekening mee dat de bijlage een dynamisch document is en de inhoud ervan kan worden bijgewerkt zolang die overeenstemt met de politieke toezeggingen van het mobiliteitspartnerschap.</p>	
<p style="text-align: center;">Hervorming van justitie en politie, democratische verkiezingen en mensenrechten</p> <p style="text-align: center;"><i>Evaluatiemechanismen: VN-mensenrechtenmechanisme, mensenrechtendialogen, politieke dialogen en de Associatieraad</i></p>	
<p>1) verder toewerken naar een onafhankelijke rechterlijke macht</p> <p>2) de toegang tot rechtsbijstand verbeteren</p> <p>3) verdere politieke hervormingen uitvoeren, om de langetermijnstabiliteit en het democratische bestuur in Jordanië te garanderen</p> <p>4) de rol van democratische instellingen versterken</p>	<p>Bilateraal</p> <p>a) begrotingssteun voor de hervorming van justitie</p> <p>b) capaciteitsopbouw en ondersteuning van monitoring en effectbeoordelingen</p> <p>c) ondersteuning van het parlement en steun voor maatregelen ten behoeve van politieke partijen</p>

<p>5) verder democratische verkiezingen organiseren</p> <p>6) zorgen voor versterkte mechanismen ten behoeve van de deelname van het maatschappelijk middenveld aan een aantal proefsectoren</p> <p>7) het nationale plan voor de mensenrechten 2016-2025 uitvoeren</p> <p>8) de mensenrechten en de eerbiediging ervan bevorderen, onder meer wat betreft de rechten van vrouwen en de deelname van vrouwen aan het openbare leven</p> <p>9) de toezeggingen en verplichtingen in het kader van het internationale en nationale recht inzake mensenrechten uitvoeren</p> <p>10) kader voor het handhaven van pluralistische media</p>	<p>d) ondersteuning van een onafhankelijke kiescommissie</p> <p>e) EU-verkiezingswaarnemingsmissies (op uitnodiging van Jordanië)</p> <p>f) verdere ondersteuning van overheidsprogramma's en niet-gouvernementele initiatieven voor het bevorderen van de mensenrechten en de eerbiediging ervan, volgens de mondiale prioriteiten van de EU op dit gebied en ter ondersteuning van de mensenrechtenagenda van de Jordaanse regering voor 2016-2025</p> <p>g) verdere steun ter bevordering van gendergelijkheid en mensenrechten, onder meer op basis van het genderactieplan</p>
--	---

Addendum 2: Benchmarks

Voorgesteld wordt om de vooruitgang van de uitvoering van het pact EU-Jordanië te beoordelen aan de hand van de onderstaande kwantitatieve benchmarks. Er zal regelmatig monitoring plaatsvinden, ten minste één keer per jaar, in het kader van de overeengekomen evaluatiemechanismen en de vergaderingen met betrekking tot de bilaterale samenwerking tussen de EU en Jordanië.

Toezeggingen Jordanië	Toezeggingen EU
<p>- 50 000 banen voor Syrische vluchtelingen tegen eind 2016, 75 000 banen tegen eind 2017 en 100 000 banen tegen eind 2018, op voorwaarde dat er voldoende vraag is naar werkvergunningen</p> <p>- onderwijs: gratis openbaar onderwijs voor ten minste 140 000 Syrische kinderen tegen 2016 en voor ten minste 190 000 kinderen tegen eind 2017</p>	<p>Bilateraal</p> <p>In 2016 en 2017 wordt minstens 747 miljoen EUR aan nieuwe financiering uitgetrokken, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een macrofinanciële bijstandslening van 200 miljoen EUR, indien aan de voorwaarden daarvoor wordt voldaan ▪ humanitaire hulp ten belope van 108 miljoen EUR voor 2016-2017 <p>Syrische vluchtelingen</p> <p>De EU past voor de export van Jordanië naar de EU versoepelde oorsprongsregels</p>

	<p>toe onder de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ loopduur 10 jaar▪ geldig voor 18 specifieke economische zones en industriële gebieden
--	---